

Ο ΣΥΜΙΑΚΟΣ

"Ξύλου Μεταμορφώσεις"

Μια εικαστική παρέμβαση - εγκατάσταση του Αναστάση Μαδαμόπουλου στο Χαράνι, στις 15-18 Αυγούστου, στο χώρο του Καρνάγιου συγκέντρωσε το ενδιαφέρον ξένων και ελλήνων επισκεπτών.

Ο πολύπλευρα φορτισμένος οικονομικά, ιστορικά, κοινωνικά, αλλά και συναισθηματικά χώρος των ναυπηγείων της Σύμης στο Χαράνι, αποτέλεσε την πηγή έμπνευσης του έργου του Αναστάση Μαδαμόπουλου "Ξύλου Μεταμορφώσεις" και γι' αυτό το λόγο επέλεξε τον ίδιο αυτό χώρο για την εγκατάστασή του.

Το συγκεκριμένο έργο επιδέχεται ποικίλες νοηματοδοτήσεις:

Α. Αποτελεί πρωτίστως μια άμεση τιμητική αναφορά στο ξύλο, τους εργάτες του ξύλου και τις πλωτές κατασκευές τους, μιας και στο Χαράνι για πολλές δεκαετίες κέρδιζαν με αίμα και ιδρώτα το ψωμί τους επιδέξιοι καραβομαραγκοί ανάμεσα στους οποίους και οι Δημήτρης Σαρρής (Κέλλης), Γιάννης Ζαχαριάς (Τζαχαργίδι), Φιλήμων και Αγαπητός Μανωλέσκος (Δαχτύλες), Γιώργης Χατζηχριστόδουλος, Πέτρος Τσατταλιός (Καγκάς) και Μανόλης Μοράρης (Εγγλής), των οποίων τα παιδιά με

τον ένα ή τον άλλο τρόπο ασχολούνται ακόμη και σήμερα με τις εργασίες του καρνάγιου.

Β. Εκλαμβάνεται παράλληλα ως ένα δια μέσου συμβόλων εγκώμιο προς το υγρό στοιχείο, τη θάλασσα, που πάντα ερέθιζε τη φαντασία του νοήμονος ανθρώπου, προκαλούσε το ενδιαφέρον του και του παρείχε τα κίνητρα για να αξιοποιήσει το ξύλο, αυτό το τόσο κοινό, τόσο εύπλαστο, τόσο πολύτιμο αγαθό. Κάθε αναμέτρηση του ανθρώπου με τη θάλασσα θα ήταν καταδικασμένη σε αποτυχία χωρίς το ξύλο. Μόνο με αυτό ξεπέρασε τις φοβίες του, δάμασε τα άγρια κύματα, ταξίδεψε, μίσηψε, πλούτισε, παλλινόστησε.

Γ. Διαβάζεται ενδεχομένως και ως μια πλάγια και υποδηλωτική αναφορά στην αξία της επικοινωνίας των λαών. Το επεξεργασμένο και μεταμορφωμένο σε σκάφος ξύλο έγινε η πλωτή γέφυρα πάνω από τους ωκεανούς που συνέδεσε τους λαούς της γης και κυκλοφόρησε τα πολιτιστικά επιτεύγματά τους - χεριών και πνεύματος - στην οικουμένη. Τα χρώματα στα αιωρούμενα πανιά παραπέμπουν στις σημαίες των εθνών, όσων υφίστανται και όσων θα υπάρξουν στο μέλλον, αφού παρά την ισοπεδωτική ορμή της καλπάζουσας παγκοσμιοποίησης οι εθνότητες αντιστέκονται και διεκδικούν τη διάσωση της μοναδικότητάς τους. Το υγρό στοιχείο εξακολουθεί να είναι για όλες ένας από τους σημαντικότερους παράγοντες για την αναγνώριση, την επιβίωση και την προκοπή τους.

Δ. Συνιστά, τέλος, μια πρόταση για την αισθητική αναβάθμιση υποβαθμισμένων και παραμελημένων -λόγω ειδικών συνθηκών- περιοχών του νησιού με εικαστικές

παρεμβάσεις χωρίς να παρακωλύεται ωστόσο η όποια λειτουργία τους. Είναι μια πρόταση αξιοποίησης και ανάδειξης των συσσωρευμένων σ' αυτούς τους χώρους παροπλισμένων, προορισμένων για απόρριψη, καταστροφή ή καύση ετερόκλητων υλικών - μεταξύ των οποίων κυρίαρχο είναι και πάλι το ξύλο. Είναι δηλαδή μια ανέξοδη πρόταση εξωραϊσμού. Ανέξοδη, γιατί εκμεταλλεύεται τις δυνατότητες μεταμόρφωσης που φέρει κάθε υλικό στοιχεία εντός του.

Η εγκατάσταση ήταν προσωρινή. Διαλύθηκε μετά από τέσσερα εικοσιτετράωρα. Η δόση ήταν μικρή αλλά αγαπημένη. Ονειροφантаσία στην καρδιά του Αυγούστου.

*[Στοιχεία από το κείμενο του Αναστάση Μαδαμόπουλου στο σχετικό πρόγραμμα της εικαστικής παρέμβασης]
Φωτογραφίες: Γιώργος Ανδρεαδάκης*

«Ξύλου Μεταμορφώσεις» το έργο του Αν.Μαδαμόπουλου».

Εικαστ.ική παρέμβαση στο καρναγιο της Σύμης.

Ένας χώρος φορτισμένος με ιστορικές μνήμες.

Τον φορτισμένο με ιστορικές μνήμες αλλά και συναισθήματα χώρο των ναυπηγείων της Σύμης επέλεξε ο φιλόλογος-εικαστικός Αναστάσης Μαδαμόπουλος για μια ολιγοήμερη εγκατάσταση του έργου του, «Ξύλου Μεταμόρφωση».

Σ'ένα μεταμορφωμένο τμήμα του επιβαρυμένου και αισθητικά υποβαθμισμένου καρναγίου επιχειρείται η ανάδειξη του ξύλου και της σχέσης του με τον άνθρωπο του νησιού, το ναυπηγό, τον караβομαραγκό, τον καλαφάτη αλλά και τον ίδιο τον καλλιτέχνη.

Το δέντρο μεταμορφώνεται σε ξύλο. Το ξύλο γίνεται σκαρί. Το σκαρί με τα χρόνια διαλύεται εις τα εξαν συνετέθη. Ο εικαστικός αναδιατάσσει, στο χώρο στελέχη διαλυμένων από καιρό πλωτών και άλλα φερτά υλικά μεταμορφώνοντας τον. Μεταπλάθεται επίσης αλλά αποκολλημένα στελέχη προσθετόντας στην ύλη αισθητική αξία και παρατείνοντας έτσι τη ζωή της. Μια προσωρινή ίσως σωτηρία του ξύλου, την ύστατη στιγμή, πριν την καύση στη χλωματερή, πριν τη σήψη, πριν τον τελικό αφανισμό. Μια χειρονομία αγάπης προς το ξύλο. Το υλικό με τις πιο απρόβλεπτες δυνατότητες μεταμόρφωσης εντός του. Σαν τεχνητή αναπνοή. Και όλα αυτά ενώ, από το Φρεσκοβαμμένο και αρματωμένο βαρκάκι που έτοιμο είναι να σαλπάρει-πλαστικοποιημένο ξύλο ωστόσο, άλλη μεταμόρφωση αυτή-ακούγεται η αφήγηση της Οδύσσειας του Ομήρου με θέμα την κατασκευή της σχεδίας του Οδυσσέα στο νησί της Καλυψώς, το συναρπαστικό ταξίδι και ναυάγιο του και την άφιξη του στο νησί των Φαιάκων.

Μεταμορφώσεις του ξύλου: Μια ιστορία που επαναλαμβάνεται 3.000 χρόνια.

ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΟΥ ΦΕΤΙΝΟΥ ΦΕΣΤΙΒΑΛ

Εκεί στο Καρνάγιο... στο Χαράνι.

Μια εικαστική παρέμβαση - εγκατάσταση απ' τον Τάσο Μαδαμόπουλο

Τον πολλαπλώς φορτισμένο ιστορικά, οικονομικά και κοινωνικά χώρο του Χαρανιού, όπου υπάρχει ακόμα το ένα από τα τρία παλιά ναυπηγεία της Σύμης, τον λιγότερο αλλοιωμένο με το πέρασμα του χρόνου, διάλεξε ο φιλόλογος, λογοτέχνης και εικαστικός **Τάσος Μαδαμόπουλος** να εγκαταστήσει το έργο του με τίτλο: "Ξύλου Μεταμορφώσεις". Όντας ο ίδιος "κάτοικος" στην καρδιά του Καρ-

ναρπαστικό ταξίδι, το ναυάγιο και την άφιξή του στο νησί των Φαιάκων.

Ο τίτλος της εικαστικής εγκατάστασης παραπέμπει, φυσικά, στη μεταμόρφωση του δένδρου σε ξύλο, του ξύλου σε σκαρί και το σκαρί που διαλύεται στη συνέχεια, σπνεται, χάνεται...

Ο Καλλιτέχνης συλλέγει με αγάπη

Πάνω από το χώρο ανέμιζαν σε σκοινιά πολύχρωμα πανιά - σύμβολα - λάβαρα, προφανώς αναφορά στο αίθημα της ελευθερίας και του ονείρου που εμπεριέχει αυτό καθαυτό το σκαρί, που αφού γλιστρήσει πάνω στα *φελάγγια*, εγκαταλείπει το καρνάγιο και αρμενίζει ελεύθερο στο Πέλαγος.

Θυμίζουμε ότι ο ίδιος Καλλιτέχνης παρουσίασε μια πολύ ενδιαφέρουσα έκθεση εργαλείων ναυπηγικής στο "Συμιακό Πανόραμα" που είχε οργανωθεί στο Πολιτιστικό Κέντρο "Μελίνα" του Δήμου Αθηναίων (Δεκέμβριος 2001).

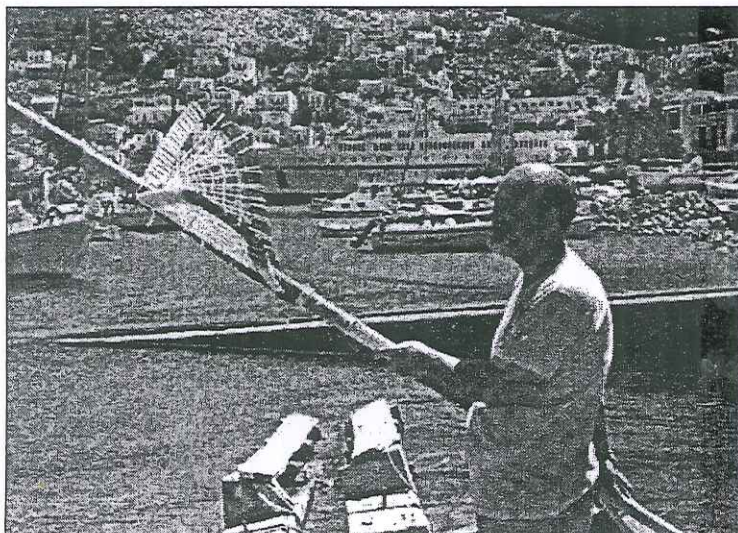
Στην επάνω φωτογραφία βλέπουμε τον Τάσο Μαδαμόπουλο στο χώρο του Καρνάγιου να κρατά το έργο του "Ίκαρος", κατασκευασμένο από ένα παλιό ξύλινο κατάρτι, ξύλινα "χνάρια" και σπάγγους.

Η κάτω φωτογραφία (ένα θέμα μέσα στο πνεύμα της έκθεσης) είναι από χαρακτηριστικό (ξύλογραφία) του Παύλου Βαλασάκη, που αποτέλεσε και το κομμάτι στη σχετική αφίσα.

Αυτό το καλοκαίρι στη Σύμη, η εικαστική εγκατάσταση του Τ.Μ. έφερε κάτι το καινούργιο, κάτι το διαφορετικό...

Σημείωση: Η λέξη "φελάγγια" (όπως και άλλες πολλές στο συμιακό γλωσσικό ιδίωμα) προέρχεται από την αρχαία λέξη "φαιάγγια", που σημαίνει "κομμάτια ξύλου". Σχετική είναι και μια από τις πολλές σημασίες της λ. "φάλαγξ".

ΕΛΕΝΗ ΚΛΑΔΑΚΗ-ΒΡΑΤΣΑΝΟΥ

Ο Τάσος Μαδαμόπουλος στο χώρο του Καρνάγιου.

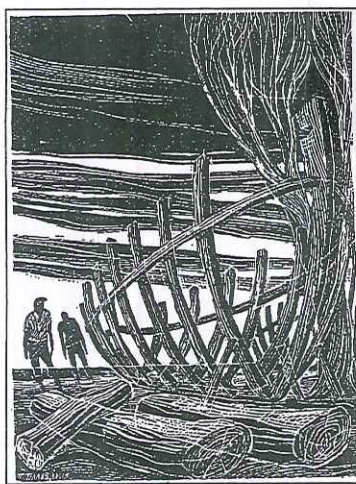
ναγιού και παντρεμένος με την Ευαγγελία, την κόρη του αξέχαστου καρaboμαραγκού Μανόλη Μοράρη, τον χώρο τον ζει, τον αγαπά και άλλωστε δεν είναι η πρώτη φορά που τον μεταμορφώνει με τις καλλιτεχνικές του επεμβάσεις σε χώρο μαγικό.

Πριν μερικά χρόνια, και πάλι στα πλαίσια του Φεστιβάλ Σύμης, είχε οργανώσει μουσική βραδιά με παιδιά και επαγγελματίες μουσικούς, ενώ ο

και μεράκι τα διαλυμένα στοιχεία, τα μεταλλάσσει σε έργα τέχνης και παρατείνει τη ζωή τους...

Σπασμένα κατάρτια, τιμόνια, κουπί, σκαρμιοί, παλιά άχρηστα "χνάρια" για το κτίσιμο των ξύλινων καϊκιών, γίνονται μικρά εικαστικά αριστουργήματα απ' τον Τάσο και τοποθετούνται "σκηνογραφικά" μέσα στο χώρο του ναυπηγείου: όρθια ή ακουμπισμένα σε φυσικά στηρίγματα (βαρέλες, τάκκους, πάγκους εργασίας) ή αιωρούμενα στο πουθενά. Ήταν πολύ γοητευτικό το εύρημα με τις τρεις σκάλες στη σειρά, να μην οδηγούν παρά μόνο στον ουρανό και στο όνειρο...

Στην έκθεση υπήρχε βέβαια αραιασμένη όλη σχεδόν η ποικιλία των εργαλείων και των μικρών λειτουργικών εγκαταστάσεων των καρaboμαραγκών, τα περισσότερα απ' την προσωπική συλλογή του Καλλιτέχνη αλλά και δανεικά από τους γείτονες, συγγενείς και φίλους επαγγελματίες της περιοχής του Καρνάγιου: *ροκάνια, ματσόλλες, σκεπάρνια, βαριοπούλες, πριόνια, άγκυρες, μακκαράδες, μανέλλες αλλά και δοντάκρες, βάζα, αργάτες, πισκιά, σκαρμιοί, τάκκοι, και δοχεία με πίσσα και κατράμμα, σκοινιά, σπουπιά, παλάγκα, τζαβέτες και τζουμπάδες.*

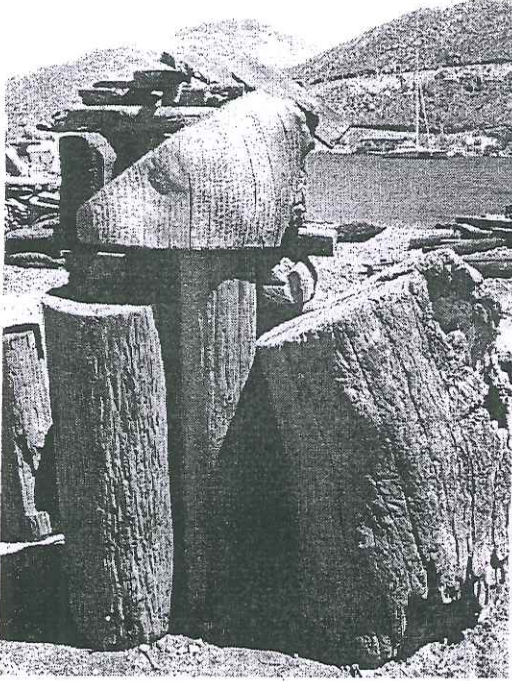
Η ξύλογραφία του Παύλου Βαλασάκη

ποιητικός λόγος ακουγόταν να βγαίνει κατ' ευθείαν απ' τα γύρω παλιά σκαριά, με θέματα "θαλασσινά".

Φέτος το Καλοκαίρι το παλιό Καρνάγιο είχε μεταμορφωθεί σε ένα μικρό υπαίθριο Μουσείο με αφηρημένες δημιουργίες του Καλλιτέχνη αλλά και ολοζώντανα αντικείμενα από την τέχνη των καρaboμαραγκών και όλ' αυτά, μέσα σε ένα φυσικό σκηνικό με παλιά καϊκια "σε απόσυρση", με κάθε λογής πλεούμενα στην θάλασσα, με μισοτελειωμένες βάρκες στα σκαριά και βαρειές καδένες καθέλκυσης στο χώμα.

Ειδικά το βράδυ ο χώρος έδειχνε μαγικός με τον διακριτικό φωτισμό από αθέατους προβολείς και την απαλή επιλεγμένη μουσική, η οποία διεκόπτετο για να ακουστεί μαγνητοφωνημένη η φωνή του Καλλιτέχνη να απαγγέλλει στίχους απ' την "Οδύσσεια" και συγκεκριμένα την περιγραφή της κατασκευής της σχεδίας του Οδυσσέα στο νησί της Καλυψώς, το

Wooden Metamorphoses

Wood-ephemeral yet eternal

Harani boatyard was recently the scene of an exhibition of wood: naturally shaped, artefacts or combinations of the two. In particular, the emphasis was on its transformation into boats.

Harani boatyard is an evocative place for such an exhibition. In many ways the exhibition was about arranging existing wooden objects in the yard into a meaningful pattern, supplementing them with found objects and creations by the poet and artist, Anastasios Madamopoulos. He writes:

“Wood as a material is subject to the inevitable process of decay. A tree grows, reproduces, ages, dies and rots.

“Wood is transformed by violent acts of nature – a lightning strike burns a tree to cinders.

“Wood is transformed by mankind’s creativity to meet practical needs. A tree is felled, split into boards, formed into a means of navigation.

“Wood is transformed by man’s indifference to it, his mania for its destruction, his ill-considered and exhaustive exploitation of it, the change of uses to which he puts it, his processing of it. A vessel falls into disuse, slowly dies on the hard, dissolves into its constituent parts. Some pieces survive to serve as supports for other vessels being maintained, others are burnt on the spot, yet others removed so as not to interfere with the working of the shipyard.

“Wood is transformed by the intervention of the sculptor. Before its destruction, before its decomposition, before its cremation. A final radiance for the material before its disappearance. A sweet illusion that death can be conquered. That imperishability is an attainable end, a human proposition.”

Tassos Madamopoulos has a deep connection with the boatyard. Though not Symiot in origin, he has married into the Moraris family, once important shipowners and shipbuilders in the area. Wood and shipbuilding are intensely significant locally. A boat is at once practical, romantic and symbolic. It allows contact, trade, progress – vital to island life. Wood has a symbolic eternal significance. A living material.

Many failed to be moved by the exhibition. Some, like me, are the converted. We regard the material as having a mystic significance. After all, as the plaque which a friend nailed up on my boat says, ‘If God had wanted fibreglass boats, He would have created fibreglass trees.’

The artist with ‘Icarus,’ one of his creations

